

Sygn. akt VII U 3195/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: Wojciech Rachubka

po rozpoznaniu w dniu 14 lipca 2014 r. w Warszawie

sprawy T. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

o rentę rodzinną

na skutek odwołania T. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 24 września 2013 r., znak: (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje T. K. (1) rentę rodzinną na okres od 1 października 2013 r. do 30 września 2014 r.

UZASADNIENIE

T. K. (1) w dniu 23 października 2013r. za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. złożył do Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie odwołanie od decyzji z dnia 24 września 2013r., znak: (...), odmawiającej mu od 1 października 2013r. prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu T. K. (1).

W uzasadnieniu odwołania odwołujący wniósł o przedłużenie prawa do renty rodzinnej do dnia 30 września 2014r., tj. do daty regulaminowego ukończenia studiów na Uniwersytecie (...). Podkreślił, że ukończenie w/w uczelni pozwoli mu na wykonywanie zawodu zapewniającego samodzielną egzystencję, a studia na Akademii (...) mają charakter uzupełniający. Zaświadczenie potwierdzające ich odbywanie złożył organowi rentowemu nie będąc świadomym, że studia na tej uczelni nie uprawniają do przedłużenia renty rodzinnej (odwołanie z dnia 22 października 2013r., k. 2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 68 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawa do renty rodzinnej: do ukończenia 16 lat, do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat, albo bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2 w/w przepisu. Jednocześnie organ rentowy podniósł, że z zaświadczeń przedłożonych przez zainteresowanego, a wystawionych przez

Uniwersytet (...) jednoznacznie wynika, że T. K. (1) rozpoczął studia 1 października 2009r. i powinien zgodnie z programem ukończyć je po trzech latach. Odwołującemu dwukrotnie przedłużano termin ukończenia studiów, tj. do 30 września 2013r., a następnie do 30 września 2014r. z powodu niezaliczonych przedmiotów. Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, że w związku z tym, że wnioskodawca ukończył 25 rok życia w trakcie trwania roku akademickiego przewidywanego na okres od 1 października 2012r. do 30 września 2013r. (3 rok studiów) to prawo do renty przysługiwało mu wyłącznie do zakończenia tego roku i zachodzi brak podstaw do przedłużenia prawa do renty rodzinnej na dalszy okres (odpowiedź ZUS na odwołanie z dnia 19 listopada 2013r., k. 5-6 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

T. K. (1), ur. (...), na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 15 czerwca 1991r., znak: (...)/10 pobierał od 1 marca 1991r. rentę rodzinną po zmarłym ojcu T. K. (1) (decyzja ZUS, t. (...), a.r., odpis skrócony aktu urodzenia, t. I, a.r., odpis skrócony aktu zgonu, t. I, a.r.). W/w świadczenie przysługiwało odwołującemu do dnia 30 września 2013r. (decyzja z dnia 26 października 2012r., znak: (...), t. II, a.r.).

Odwołujący z dniem 1 października 2007r. został przyjęty na I rok studiów dziennych licencjackich I stopnia na Wydziale Filozofii i Socjologii – kierunku Filozofia na Uniwersytecie (...) (decyzja o przyjęciu na studia, t. II, a.r.). Dodatkowo od

1 października 2008r. był studentem studiów stacjonarnych (...) stopnia 3-letniego kierunku Europeistyki na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu (...) (zaświadczenia z Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu (...), t.II, a.r.), a od dnia 1 października 2009r. podjął studia na Wydziale Filozofii i Socjologii Uniwersytetu (...) (zaświadczenie z Wydziału Filozofii i Socjologii Uniwersytetu (...), t.II, a.r.). Planowany termin ukończenia studiów miał nastąpić z dniem 30 września 2012r. (zaświadczenie z 24 listopada 2011r., t.II a.r.). Został jednak przesunięty do dnia 30 września 2013r. i dlatego organ rentowy decyzją z 26 października 2012r. przyznał odwołującemu prawo do renty rodzinnej do w/w daty (zaświadczenie z dnia 7 października 2009r., t. II a.r., decyzja ZUS z dnia 26 października 2012r., t. II a.r.).

W uwagi na niezaliczenie jednego z przedmiotów wymaganych programem studiów, tj. statystyki, T. K. (1) zwrócił się do Prodziekana ds. studenckich Instytutu (...) dr hab. I. S. o wyrażenie zgody na powtarzanie III roku studiów (prośba o powtarzanie III roku Socjologii, k. 4 a.s.). Odwołujący otrzymał zgodę i w związku z tym nastąpiło przesunięcie terminu ukończenia studiów do dnia 30 września 2014r. (zaświadczenie z Wydziału Filozofii i Socjologii Uniwersytetu (...), k. 30 a.s.).

Dodatkowo odwołujący został przyjęty na Wieczorowe Studium (...)/2014 w Akademii (...) w W., która jest niepubliczną placówką kształcenia ustawicznego prowadzoną przez Instytut (...) w W., wpisaną do ewidencji szkół i placówek niepublicznych na podstawie art. 82 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (zaświadczenie o przyjęciu na Wieczorowe Studium (...), t. II, a.r.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w dniu 24 września 2013r. wydał decyzję (znak:(...)) odmawiającą T. K. (1) prawa do renty rodzinnej od dnia 1 października 2013r. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że z przedłożonych dokumentów, tj. zaświadczenia z uczelni z dnia 18 października 2012r. wynika, że regulaminowy termin zakończenia ostatniego roku studiów upłynął ubezpieczonemu w dniu 30 września 2013r. (decyzja ZUS z dnia 24 września 2013r., t. II a.r.).

Odwołujący w dniu 23 października 2013r. złożył odwołanie od powyższej decyzji (odwołanie od decyzji ZUS, k. 2 a.s.).

Wskazany stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach rentowych oraz w aktach postępowania sądowego, które w zakresie, w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, były wiarygodne, korespondowały ze sobą i tworzyły spójny stan faktyczny. Co istotne, strony, w tym organ rentowy, nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy,

a zatem okoliczności wynikające z tych dokumentów, należało uznać za mające walor dowodowy i ustalić na ich podstawie stan faktyczny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie T. K. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...), Oddział w W. z dnia 24 września 2013r., znak: (...), jest uzasadnione.

Na wstępie rozważań prawnych wskazać należy, że „postępowanie sądowe w sprawach dotyczących ubezpieczenia rentowego wszczynane jest w rezultacie odwołania wniesionego przez ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ma więc ono charakter odwoławczy. Jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem - w aspekcie formalnym i materialnym - decyzji wydanej przez organ rentowy na wniosek ubezpieczonego lub z urzędu. Jest zatem postępowaniem kontrolnym. Badanie owej legalności decyzji i orzekanie o niej jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydawania decyzji. Mówiąc inaczej - o zasadności przyznania lub odmowy przyznania świadczenia decydują okoliczności istniejące w chwili ustalania do niego prawa. Postępowanie dowodowe przed sądem jest postępowaniem sprawdzającym, weryfikującym ustalenia dokonane przez organ rentowy (wyrok Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 20 maja 2004 roku, II UK 395/03, OSNAPiUS rok 2005, Nr 3, poz. 43.).

Renta rodzinna, której odmówił T. K. (1) organ rentowy, pełni głównie funkcję alimentacyjną. Jej podstawowym celem jest dostarczenie środków utrzymania tym dzieciom, które ze względu na wiek, stan zdrowia lub kształcenie się, nie mają możliwości pozyskiwania tychże środków własną pracą (działalnością zarobkową). Stanowi ona pieniężną rekompensatę przede wszystkim, ale nie tylko, utraty ekonomicznego wsparcia ze strony zmarłego rodzica lub innej osoby, na której ciążył obowiązek alimentacyjny wobec dziecka).

Zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Na podstawie art. 67 ust. 1 ustawy emerytalnej, do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68 – 71:

1. dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione,
2. przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletniości wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka,
3. małżonek (wdowa i wdowiec),
4. rodzice.

W niniejszej sprawie bezsporna była zasadność przyznania odwołującemu prawa do renty od dnia 1 marca 1991r. Elementem spornym była natomiast prawidłowość odmowy dalszego wypłacania tego świadczenia od 1 października 2013r., tj. po tym, kiedy odwołujący ukończył 25 rok życia, ale wciąż kontynuował naukę.

Zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do renty rodzinnej dla dziecka ze względu na wiek ulega przedłużeniu w przypadku kontynuowania nauki w szkole, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia (art. 68 ust.1 pkt 2). Jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów (art. 68 ust. 2 ustawy emerytalnej).

Określenie ostatniego roku studiów wyższych dla celów przedłużenia prawa do renty rodzinnej następuje w oparciu o postanowienia regulaminu studiów obowiązującego w konkretnej szkole wyższej. O sposobie określenia ostatniego roku studiów nie decyduje bowiem wykładnia art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach, ale odpowiednie postanowienie regulaminu studiów obowiązującego w szkole wyższej, do której uczęszcza uprawniony do świadczenia, ponieważ prawa i obowiązki studenta związane są z tokiem studiów, regulaminem studiów (art. 143 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym Dz. U. Nr 65, poz. 385 ze zm.) (wyrok SN z dnia 28 października 2003 r., II UK 138/03, OSNPUSiSP 2004, nr 15, poz. 271). Pogląd ten powtórzono w wyroku SN z dnia 20 kwietnia 2006r., I UK 265/05 (PP 2006, nr 7-8), w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 czerwca 2006r. (III AUa 487/06; OSA 2009, z. 1, poz. 2), a także w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 16 listopada 2006r. (III AUa 516/06, Lex nr 253491). Wedle poglądów wyrażonych w powołanych orzeczeniach rok akademicki nie zawsze musi obejmować okres dwóch semestrów, a ostatni rok studiów nie zawsze jest tożsamy z końcem roku akademickiego, przewidzianym zwyczajowo na dzień 30 września. W zależności od postanowień regulaminu studiów wyższych, obowiązujących na konkretnej uczelni, może on wykraczać poza ten termin.

Z zaświadczenia z Wydziału Filozofii i Socjologii Uniwersytetu (...) jednoznacznie wynika, że T. K. (1) od 1 października 2009r. podjął 3 letnie studia stacjonarne, pierwszego stopnia, które z uwagi na planowany okres ich trwania miały się zakończyć 30 września 2012r. Termin ten dwukrotnie był jednak przesuwany – najpierw do 30 września 2013r., a potem do 30 września 2014r., kiedy to na skutek niezaliczenia jednego z przedmiotów odwołujący wystąpił o zgodę na powtarzanie ostatniego roku studiów i uzyskał na to zgodę. W wyniku tego w roku akademickim 2013/2014, czyli od 1 października 2013r. do 30 września 2014r. wciąż pozostaje studentem ostatniego – trzeciego roku studiów. Ta okoliczność nie była przez organ rentowy kwestionowana. Wedle organu rentowego istotne jest jednak to, że T. K. (2) powinien ukończyć studia 30 września 2012r. Na skutek niezaliczenia przedmiotów tenże termin dwa razy mu przedłużano. W przypadku pierwszego przedłużenia czasu trwania studiów, kiedy to z dniem 21 czerwca 2013r. odwołujący ukończył 25 lat, renta została mu przyznana, lecz w przypadku kolejnego przesunięcia terminu ukończenia studiów, ZUS nie znalazł podstaw do dalszej wypłaty renty rodzinnej. Sąd Okręgowy z takim stanowiskiem nie zgodził się.

Prawo do renty rodzinnej, o której mowa w art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest związane z kontynuowaniem nauki, nie zaś z wynikami tej nauki; w przypadku "zwykłego" powtarzania klasy nie ma wątpliwości co do dalszego prawa dziecka do renty rodzinnej, mimo ostatecznego ukończenia nauki później niż w terminie planowo przewidzianym (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 października 2007 r., III AUa 2009/06, OSA 2009, z. 3, poz. 5; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 kwietnia 2008r., III AUa 1524/07, Lex nr 491111). Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z 6 kwietnia 2006r. (II UK 174/05, OSNPUSiSP 2007, nr 7-8, poz. 107) wskazując, że prawo do pobierania renty rodzinnej ulega przedłużeniu do zakończenia ostatniego roku akademickiego, na którym uprawniony ukończył 25 rok życia, bez względu na to, czy rok ten powtarza, czy odbywa na nim studia po raz pierwszy. Takie poglądy wielokrotnie wyrażały też Sądy Apelacyjne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13 grudnia 2007 r., III AUa 262/07, POSAG 2008, nr 1; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 lutego 2013r., III AUa 989/12, Lex nr 1289763).

Nie bez znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy pozostają też przepisy ustawy z 27 lipca 2005r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005r., nr 164, poz. 1365).

Art. 167 tejże ustawy przewiduje, że datą ukończenia studiów jest data złożenia egzaminu dyplomowego. Z kolei utratę uprawnień do renty rodzinnej powoduje jedynie ukończenie nauki, np. usunięcie ze szkoły, skreślenie z listy studentów itp.

W rozpoznawanej sprawie T. K. (1) ukończył 25 lat będąc na trzecim – ostatnim roku studiów i tenże trzeci rok kontynuował w okresie od 1 października 2013r. do 30 września 2014r. W świetle art. 68 ust. 2 ustawy emerytalnej będzie mu więc przysługiwało prawo do renty rodzinnej aż do ukończenia tego ostatniego – trzeciego roku studiów, bo powołany przepis mówi, że jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej,

prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów. Co istotne, w przepisie nie mówi się o roku akademickim, tylko o ostatnim roku studiów. W takiej sytuacji, skoro T. K. (1) ukończył 25 lat na ostatnim – trzecim roku studiów, to prawo do renty rodzinnej powinien zachować do czasu ukończenia trzeciego roku studiów. W okresie od 1 października 2013r. do 30 września 2014r. tenże trzeci rok wciąż trwa, a zatem i prawo do renty rodzinnej – z uwagi na kontynuowanie nauki – powinno być mu przyznane.

Wprawdzie ostatni rok studiów odwołujący dwa razy powtarzał z przyczyn leżących po jego stronie (niezaliczenie przedmiotu), ale ta okoliczność nie ma znaczenia, gdyż nie są istotne przyczyny wydłużenia czasu nauki. Mogą być one obiektywne bądź subiektywne, także zawinione (wyrok Sądu Najwyższego z 3 października 2000r., II UKN 739/99, OSNAPiUS 2002/9/215; wyrok Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2006r., II UK 174/05, OSNP 2007/7-8/107).

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy uznał, że w rozpatrywanej sprawie odwołujący spełnił przesłanki uzasadniające przedłużenie prawa do renty rodzinnej na okres od 1 października 2013r. do dnia 30 września 2014r. i dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. nastąpiła zmiana zaskarżonej decyzji.

Zarządzenie: (...)